

TE WHAREKURA O TAURANGA MOANA

TE KURA KAUPAPA MAORI O TE KURA KOKIRI,
TE WHAREKURA O NGA PAPAKA O RANGATAUA &
TE KURA MAORI O TE HAUPAPA KOHATU MOTITI

PĀNUI O TE WIKI TUAIWA, WĀHANGA 1, 31 o Poututerangi 2011

WHAKAPAKARI TINANA

- **Wharekura & Whakatipuranga: Hākinakina ia ata, 6.30am**

⇒ Rāhina—Rāmere: Merivale Action Centre, 25 Kesteven Ave, Merivale

WAKA FEST: KOHI PUTEA

He tohatoha kai ma ia whānau (\$15 worth of kai for the hangi) ki Page 4

Ina kare e taea e koe te hoko au kai, homai koa te \$15 ki te Kura a mua o tenei Ramere 1st Poututerangi., 1pm

Kia ora koutou.

Tēnā koutou e te whānau

Whiu! Kua oti pai te arotake o te Tari Arotake (ERO) ki tō tātou kura rangatira, ā, ki tō rātou pūrongo-ā-waha, kua eke pānuku tātou!

I taemai te tokotoru o ERO (Angie Hamiora o Te Whānau-ā-Apanui, Paul Clarke o Ngāti Porou, Raiha Boyes o Te Rarawa) ki te kura i tērā Rāhina kia noho mai mo ngā rangi e toru, hei arotake. I haere hoki mai tō tātou Kaitiaki no Te Runanganui Nui o Ngā Kura Kaupapa Māori, arā, ko Sandy Walker, kia noho tahi i a rātou, i a mātou i te wā arotake.

Ngā mihi nui ki a rātou katoa mo tō rātou ngakaunui ki a tātou te kura, me ō rātou kōrero arotake o ngā painga o te kura. Kei reira hoki ētahi wāhanga kia whai tonu hei tūtuki, engari ko te nuinga o tō rātou pūrongo, he miharo te mahi o ā tātou tamariki me ō tātou pouako.

A tērā whārangi he paku pūrongo e pā ana ki te arotake o ERO.

Ko te tikanga, a tērā wiki ka haereere tātou ki Putere, noho ai. Kaore e taea tātou te haere nā te waipuke o te awa. Nō reira, kei te kura tātou noho ai.

Ka whakarite tonu mātou i ētahi mahi pai mo te wiki e heke mai ana. Nō reira e te whānau, tēnā koutou, tēnā koutou, tēnā koutou katoa.

MARAMATAKA O NGĀ WIKI E TŪ MAI NEI

Rāhoroi 2 & Rātapa 3 o Paengawhāwhā: Wakafest—Hokohoko hangi ki te koha moni

Rāhina 4—Rāmere 8 o Paengawhāwhā: He wiki ki te kura, engari ko ngā haereere kei waenganui i te rangi.

Rātu 12 o Paengawhāwhā, 4-7pm, Hui-ā-whānau ki te kura

Rāpare 14 o Paengawhāwhā, 4-7pm, Pō Miharo o te Wāhanga Tuatahi, & rangi whakamutunga o te Wāhanga 1.

Rāpare 14—Rātū 17 o Paengawhāwhā: BMM & BMA Noho ki Otaki

Rāpare 15 o Paengawhāwhā: Rā Kaiako Anake.

Rahina 2—Ramere 6 o Haratua: Wānanga Reo ki Ngāti Moko, Te Puke.

HE PAKU PŪRONGO O TE AROTAKE O E.R.O.

Inapo, i hui tatou te kura whanau ki nga apiha o te Education Review Office ki te whakarongo ki to ratou arotake o te kura nei. I timata to ratou arotake i te Rahina 28th Poututerangi, ki to tatou pohiri me hui-a-whanau. I whakarongo, titiro hoki ratou ki to tatou kaupapa, hitori, me nga tino whainganga o te kura. He mihi nui ki a koutou wharekura ma, maatua ma i tae-a-tinana mai ki te tautoko taua hui, a, ki te whakaputa i o koutou whakaaro ki a ERO.

I te Ratu 29th Poututerangi, i hoki mai ratou ki te kura mo te wa karakia o te ata, katahi i hui ratou ki te whakataua o ratou tino aronga mo te arotake. I haere ratou ki nga akomanga katoa o te kura, ki te noho, whakarongo, titiro, panui ki nga mahi o nga pouako me nga mahi o nga tamariki. I korero hoki ratou ki nga pouako me etahi o nga tamariki o te kura. I haere hoki ratou ki te tari ki te tiro tiro ki nga pepa, nga whakaritenga kei reira. I hui ratou i a Matua Mark, Whaea Anipeka, Whaea Rana e pa ana ki nga ahuatanga o te kura nei. I panui ratou i o tatou kaupapa here, miniti o nga hui-a-marama, aromihi o te kura, te Tutohinga. I tango kape ratou i etahi o nga mahi pouako. Kaore e kore, i kaha kai ratou i nga kai tino reka i whangai te A Team ki a ratou. Kaore he mutunga ki o ratou mihi mo nga kai me nga manaakitanga katoa o te kura whanau ki a ratou. I te ahiahi, i hui ratou i nga pouako e pa ana ki o ratou mahere ako, whakaritenga mo nga kaupapa ako. I hui hoki i te kaiwhakahaere me te Tumuaki ki te korero e pa ana ki nga mahi 'compliance' me regulations ka hiahia te kura kia tutuki. I hui hoki ratou ki etahi o nga tamariki o te kura e pa ana ki o ratou whakaaro mo tenei kura.

I te Raapa 30th Poututerangi, i noho motuhake ratou ki to ratou hotera mo te roanga o te rangi, kia whakawhiti korero, whakarite to ratou purongo ki te whanau. Inapo, i hoki mai ratou ki te kura ki te hui i te taha o te whanau. Tino miharo o ratou korero e pa ana ki nga painga o tenei kura. I te mutunga, i hakari matou i te kai tina i whakarite a Whaea Namesake me te whanau. Te reka hoki o te miti poaka, me te kumara me kamokamo na to tatou maara kai, me nga ake kai katoa. Kore he mutunga o te pai o tera po.

- Anei he whakarapopoto o to ratou purongo-a-waha. Kei a tatou he pepa i tuhi ratou (i te reo Pakeha), ina ka hiahia koutou ki te panui, tonoa mai ki te tari ma tetahi kape. Kei a tatou hoki i nga miniti o taua hui.
- Muramura ana ki a ERO ko nga tukanga me nga rautaki i tuku mai kei raro i Te Aho Matua.
- Ka whakanui e te kura i nga whanau, hapu, iwi o Tauranga Moana. Ko te tino kaupapa o nga tamariki nei, kia ako i o ratou ake whanau, iwi, hapu, marae, whakapapa ki tenei rohe, ki waho hoki i Tauranga Moana. Ka ea tenei kaupapa.
- Kei te ako nga akonga nei kei roto i te taiao ka taea e ratou te poipoi hei apopo.
- Tino pai ki te rongu ki te rere o te reo Maori ki konei. Ataahua. Ahakoa he tamaiti, he kaiako, he kaiwhakahaere, he maatua.
- Ka tino kite nga hua ki roto o nga waiata, karakia, haka e whakaputa mai nga tamariki. Kei reira nga ahuatanga tino ataahua o te kura nei.
- Ka kite enei akoranga i roto i to koutou Tutohinga, me nga Marau, e.g. Tauranga Moanatanga. Ko te huarahi kia uru atu ki tenei kaupapa, ko te noho atu ki ena marae, ki te hongu-a-ihu ki te tangata, ki te whenua, ki te moana.
- Ka tipu te hohonutanga o to ratou mohiotanga e pa ana ki te Ao Maori.
- Ko te Marau o te kura: i kite pai ratou i nga marau o nga akomanga. Ka uru mai nga whakaaro o te whanau ki nga marau, ka uru mai a-tinana hoki nga whanau kia awhina. He rawe te mahi tahi o te whanau me nga pouako o te kura.
- Ka whakaatu mai nga tauira i o ratou mohiotanga, ko wai ratou. Ka tu pakari. Ka mohio te tika, mai te he. Ka timata ki te whanake nga ahuatanga kia whakahaere te kura nei. Ka mau nga tamariki i nga karakia o te kura.

Kura tuatahi: Whanui noa atu nga rautaki ako, marau ako. Tino pai ratou ki te whakarite o ratou tamariki, ko wai e hiahia ana he awhina. Tino aratohunga ako ki nga tamariki.

Wharekura: Me whakarite he IEP (Individual Education Plan) ma ia akonga, kia tapiri atu ki te kaupapa o te kura, ki te NCEA – me whakawhanui atu te kete matauranga o nga tamariki wharekura. Ko aua mahi o te IEPs, me aua marama mai te whakarite nga kaupapa, kia kite nga whakanekeneketanga mai konei, ki kona (kia tipu te akoranga). Kia ata marama atu ki nga maatua. Ma nga tauira ano te whakarite he akoranga e hiahia ana ratou.

Waahi/Whenua o te Kura: Me whakapai te ahuatanga o te kura—ko nga wharepaku, etahi o nga akomanga, te wahi takaro, te tunga waka. Me wero tonu hoki ki te MOE kia whakatika i nga akomanga ma enei tamariki.

Ka hoki mai a ERO a te tau tuatoru ka heke mai (2014). Kei roto tatou i te 'regular 3 year review cycle'.

KAPA HAKA MO TE PUKU

Kua timata ngā whakaharatau kapa haka mo te Whakamataetae-ā-motu, a te marama o Pipiri.

Ko tātou, ko TKKM o Ruamatā, ko TKKM o Whakarewa I te Reo (ki Tuwharetoa) he kapa kotahi mo Te Puku.

I tēnei wā, ka haere te nuinga o ngā hunga wharekura ki Ruamatā, parakitihia ai, [ia rua wiki hei te Rāmere 2-8pm](#).

A tērā [Rāmere 7 o Paengawhāwhā](#), ka pēnā rātou.

Katahi, he rangi roa, hei te [Rāhina 18 o Paengawhāwhā](#) (wiki tuatahi o ngā hararei-ā-kura), 9am-5pm ki Ruamatā.

A tērā wāhanga hou, ka haere tonu ngā parakitihia, ā, mā tātou te whānau o TKKM o Te Kura Kōkiri te haepapa ki te tunu kai mā ngā hunga o te kapa haka.

Akene ka pānui atu ki a koutou i ngā whakaritenga.

Ko Mahara Nicholas tō tātou kaiwhakahaere o tēnei kaupapa.

Kia ora mai.

TĪHATE KURA

Whānau mā, he pānui hirahira tēnei.

Kua riro atu ētahi o ngā tihate kura ki ō koutou kainga.

Kimihia, whakahoki koa ki te Kura.

Mā mātou te horoi, te tiaki mo tētahi atu rangi.

Kia ora mai, nā Roimata Nicholas.

HAUORA

I taemai te Nēhi Public Health ki te kura, kia whakamōhio mai ki te whānau:

- Ka haeremai he Waka Tarina ki te kura, a tērā wāhanga. Inā ka hiahia koe i tāu tamaiti he [tirohanga taringa](#), haeremai ki te tari ki te whakakii he Consent Form.
- Ka taea e ngā tamariki kei raro i te pakeke 15 ki te haere ki te Optometrist mo te kore utu, mehemea kei te whānau he Community Services Card, kia tirotiro [pēhea ōna karu](#).

- He [Whare Hauora kore utu ma ngā rangatahi 14-24 ngā tau](#),

me ō rātou whānau, ki te Merivale Community Centre 5-7pm ia Rāmere, me te Welcome Bay Community Centre 7.30-9pm ia Rāmere. Ko 'How Bout U (HBU) Clinic' te ingoa, nā Ngai Te Rangi e whakahaere. Inā he mauitanga tā tō koutou tamaiti, koe rānei, haere atu ki a rātou.

Nau mai haere mai e te whānau

HUI-Ā-MARAMA

Rā tū 12 o Paengawhāwhā 2011

4-8pm ki te kura

Haria mai he toha kai

Kore kau he 'waka run' mā ngā tamariki a tērā ahiahi.

Kohi Putea: HuaKiwi

A tērā wiki ka timata te mahi ki te kamupene Trevelyan mo te mahi HuaKiwi. He mahi tēnei kei roto i tō rātou packhouse.

Ko te kaupapa, kia kohi putea mo te kura.

[Ka tino hiahia tātou kia mōhio ko wai e wātea kia mahi tēnei mahi](#). Inā kei a tātou he rarangi ingoa o ngā tangata 30, ka āhei tātou ki te mahi he rōhita (Roster) mo tētahi rōpū 10 tangata.

Ka timata te mahi a te wiki tuatahi o Paengawhāwhā, ka oti hei te mutunga o Haratua.

Whakapā mai ki te kura:
0800KOKIRI (565474).

5kg kumara	2x Whole Chickens or \$20 each	3x Butter	10 loaves of bread	5kg mixed vegetables
Faulkner/Brown		Walker (Rina Ra-kiroa)	Peautolu	Ferris
Cameron	Mahara	Hoani	Gardiner	Grant
Tana	Timo	Cooney/Rua	Blake	Brown
Bidois	Roimata	Haora (Mina)	Tangitu	Danger/Haora
Clay	Tiare	Walker (Takakopiri)	Bristowe	Tukaokao
Eru	Tarx	Peita	Tunui	
Hohepa	Taane	Hohepa	Whaea Kuini	
	Whaea Raawhi	Kurei		
	Whaea Heather			
5kg flour	1kg Mixed Herbs	2x 5kg sugar	2x 10kg riwai	6x Paukena
Borell	Smith	Rutten	Ormsby-Teki	Barriball
Jack-Kino		Te Kira	Nuku/Gardiner	Williams
			Kerr	Dekker
			Nicholas	Douglas
			Nicholson	

**PLEASE DROP OFF YOUR ALLOCATIONS OR \$15 CASH PLEASE TO
KURA BY 1pm RAMERE 1st PAENGAWHAWHA**

WHAKAMATAETAETAE MANU KŌRERO

I tēnei tau, kei a Tauranga Moana te mana kia whakahaere te Whakamataetae-a-Motu o te Manu Kōrero.

A te marama o Haratua, ka tū ngā whakamataetae-a-rohe. Kei te whakarite tonu tātou i ngā tamariki e rata ana ki te mahi kauhau, kia tū hei kaikōrero mo te Kura, a tērā wā. Inā ka hiahia koutou kia tū tāu tamaiti i roto i ēnei whakamataetae, kōrero mai ki te pouako.

Anei ngā kaupapa kōrero mo **2011...**

Pei Te Hirunui Jones (Snr Māori speech):

- Kua tae ki te wa e tiakina ai te ahureinga o nga mita a iwi.
- Ma hea te iwi Maori e eke ai ki nga taumata teitei?
- E kore te totara e tu noa i te parae engari, me tu i te Wao Tapunui-a-Tane.
- Mehemea ka tohua tetahi roopu kapa haka hei whakaatu i toku ahua ka tohua.
- Nga tukinotanga ki te taiao, ka hoki mai ki te whakararu i a tatou.

Rawhiti Ihaka (Jnr Māori speech):

- Anei te ara hei whakaora i toku reo . . .
- Ko toku kura toku pa tuwatawata.
- Waihotia toku kapata kai.
- Ko tenei mea te 'whakataetae'. He tikanga hou no naiane, no te ao onamata ranei.
- Ma tou rourou, ma toku rourou e ora ai te iwi.

Korimako (Snr English speech):

- The time has come to protect our dialectal uniqueness.
- We are the product of our thoughts, what we think we become.
- We must be creative, innovative and entrepreneurial.
- A nation's culture resides in the hearts and souls of its people.
- New Zealanders come to the fore when the chips are down.

Sir Turi Carroll (Jnr English speech):

- Stay out of my traditional food cupboard.
- You should always be aware that your mind creates your world.
- Saying 'No' can be one of the biggest challenges.
- Youth are the most important force of our nation.